

Com observar un cel nocturn

© Ernest Gual

creació
Alexandra Laudo

29 i 30/01

Montjuïc

KATHARSIS / CONFERÈNCIA PERFORMATIVA

Fa uns anys vaig començar-me a interessar per com els humans percebem el temps i per com establim convencions que ens permeten mesurar-lo i referir-nos-hi col·lectivament, tot convertint així una qüestió tan abstracta i subjectiva com l'experiència de la temporalitat en un fet compartit i en un instrument d'organització i homogeneïtzació social. Vaig estudiar com, a l'inici, les nostres concepcions del temps es basaven principalment en l'observació dels ritmes i dels canvis de la natura i, molt especialment, del cel. La sortida i la posta del sol, les diferents fases de la lluna, les posicions canviants de les estrelles en el cel nocturn o l'oposició entre el dia i la nit eren algunes de les escasses referències que permetien mesurar el temps i pensar en una temporalitat compartida.

Més o menys al mateix moment vaig saber d'un fet històric que em va fascinar.

Un matí d'agost del 1911, a París, un home va entrar al Museu del Louvre, va despenjar el quadre de La Gioconda de la paret del Salon Carré i se'l va endur sense que ningú se n'adonés. De fet, no va ser fins l'endemà, quan ja havien passat més de vint-i-quatre hores, que al museu van constatar l'absència de la gran obra mestra. La notícia del robatori es va difondre i, durant mesos, una gran quantitat de persones, moltes de les quals no havien vist mai la pintura original ni havien anat abans al Louvre, van acostar-se al museu per veure l'espai on fins aleshores havia estat penjat el quadre de Da Vinci (per un relat d'aquests fets, vegeu Darian Leader, *El robo de la Mona Lisa. Lo que el arte nos impide ver*, Madrid, Sexto Piso, 2014). La imatge de tots aquests visitants contemplant un buit, un espai fosc, l'absència d'una obra d'art, és el que més em captiva d'aquesta història.

La relació íntima entre la història de les imatges i la història de la mirada és un tema que sempre m'ha interessat molt. Però va ser potser la coincidència en el temps d'aquestes lectures –la dels fets derivats del robatori de La Gioconda i la dels estudis referents a la relació entre la comprensió del temps i l'observació del cosmos– allò que tal vegada em va dur a voler pensar en el règim visual, en la imatge i les maneres com mirem des de la consideració de la foscor, de la nit i de l'opacitat. Perquè aquestes són instàncies que, en aquests temps de *fúria icònica* (el concepte ha estat proposat i analitzat per Joan Fontcuberta a *La furia de las imágenes. Notas sobre la postfotografía*, Barcelona, Galaxia Gutenberg, 2016), ens fan veure-hi i observar d'una altra manera, i perquè ofereixen certa resistència a la nostra compulsió de convertir qualsevol cosa en imatge, al nostre desig de transparència i de llum.

Alexandra Laudo

Katharsis és un cicle que, per segon any consecutiu, explora la teatralitat dels marges i els límits de l'escena convencional. Per conèixer un per un cada artista d'aquesta edició, els hem fet algunes preguntes. Parlem amb Alexandra Laudo.

En aquesta conferència performativa poses en relació els fenòmens astronòmics amb reflexions filosòfiques sobre la nit, la foscor i les nostres maneres de mirar. Què et va portar a aprofundir en aquestes qüestions?

Crec que són temes que sempre m'han interessat, que enllacen amb qüestions que he explorat en altres projectes i que responen a inquietuds i interessos en els quals continuo treballant. El meu camp professional és el de les arts visuals, en què la creació de significat es produeix principalment a través de la imatge. M'interessa pensar com la cultura visual conforma les nostres maneres de mirar i defineix la història de la mirada; i com les maneres com mirem, alhora, incideixen en el règim de creació d'imatges i en la seva circulació i recepció. La tradició cultural occidental és molt oculo-centrista: la vista hi té, amb relació als altres sentits, una posició preeminent. Pensar en aquestes qüestions des de l'actualitat, en què la imatge i la visió tenen un lloc tan predominant, em sembla pertinent. Però m'estimula fer-ho no només des de la imatge i la llum, que possibilita la visió, sinó des de la foscor, l'opacitat i la immensitat de la nit. Perquè són instàncies que promouen un altre tipus d'atenció, una manera diferent de veure-hi i de mirar, i que plantegen una resistència al desig de claredat i de transparència, a la voluntat d'il·luminar-ho tot.

La creació ha d'exercir una resistència a la resposta, a la conclusió, al titular monolític i homogeneïtzador

On són els límits entre la performance curatorial, l'exposició d'art i la conferència acadèmica?

No crec que siguin clars ni definits, i un dels motius que m'ha dut a desenvolupar conferències performatives ha estat justament l'interès per explorar-los i qüestionar-los, per redefinir-los i fer-los difusos. Tensar aquestes delimitacions, treballar en aquests espais d'intersecció entre disciplines i formats, té a veure per a mi amb un interès per evidenciar les relacions complexes entre la veritat i la ficció, entre les històries i la historicitat, amb la voluntat de posar de manifest el component de subjectivitat i emocionalitat que té una recerca acadèmica o un projecte curatorial.

Quines preguntes creus que es farà l'espectador un cop acabat l'espectacle? N'haurà respost d'altres?

Si algú ve a veure la meua conferència performativa amb l'expectativa d'aprendre a situar l'Óssa Major i a llegir les constel·lacions del cel, en sortirà decebut. No va d'això. No és un manual d'observació astronòmica, ni una ponència de divulgació científica (soc comissària d'art, he estudiat Humanitats!). Tot i que he fet recerca sobre la història de l'univers i de l'astronomia, les preguntes que han vertebrat el meu procés de treball tenen una naturalesa més assagística i més poètica. Què és la nit? D'on ve la foscor del cel? Com més llum hi ha, hi veiem millor? Quina és la història de la mirada? Hi ha alguna imatge que encara no hàgim vist? Podem observar sense ser observats? Hi ha una mirada postdigital? Quina serà la imatge de la fi del món? Qui la farà? La veurà algú?

Personalment, allò que m'interessa del comissariat i de la creació artística és que estimuli el pensament crític, que faci dubtar i debatre, que em dugui a fer-me preguntes noves i no tant que em proporcionin respostes a interrogants previs. Perquè per a això ja tenim la inèrcia del món i del *mainstream*. La creació ha d'exercir una resistència a la resposta, a la conclusió, al titular monolític i homogeneïtzador.

No sé si amb *Com observar un cel nocturn* aconseguixo alguna d'aquestes coses, seria pretensions pensar que sí. Però tampoc ofereixo respostes conclusives a cap de les preguntes formulades, i això potser és un bon senyal.

#ComObservarUnCel
#KatharsisLliure21
@heroínas_de_la_cultura

HORARI

29/01 a les 18.00 h
30/01 a les 20.00 h

DURADA

50'

LLOC

Espai Lliure

IDIOMA

Català

INCLÒS A

Katharsis

GIMNASTES

Alba Campos, Marta Costa
i Helena Escudero

ENTRENAMENT I COREOGRAFIA GIMNÀSTICA

Helena Escudero

IL·LUMINACIÓ, ESPAI ESCÈNIC I ESPAI SONOR

Alexandra Laudo, Àlex Serrano
i Pedro Torres

ASSISTÈNCIA ARTÍSTICA

Pedro Torres

ASSISTÈNCIA TÈCNICA

Àlex Serrano i Pedro Torres

MENCIONS

Aquest projecte va ser produït per *Collective* (Edimburg), en el marc del programa d'investigació *Researcher in Residence*.

Va ser presentat per primer cop el gener de 2019 a *Collective*, dins el projecte *curatorial Affinity and Allusion*. Es va presentar també al desembre de 2019 al Centre d'Art Fabra i Coats, en el marc del Festival Loop i de l'exposició *Un dia em vaig topar amb un meteorit*, comissariada per Carolina Ciuti.

Entitat concertada amb

Membre de

Amb la col·laboració de

Amb el suport de

Mitjans patrocinadors

Mitjans col·laboradors

932 289 747 - INFO@TEATRELLIURE.COM

PÇA. MARGARIDA XIRGU, 1 · PG. DE SANTA MADRONA, 40-46

Aquest document està dissenyat per ser llegit al mòbil. Estalvia't d'imprimir-lo i tot el planeta t'ho agrairà.

visita aquí el nostre web

